

Tien jaar geleden, in 1968, kon Heist-Duinbergen met een programma van feesten en culturele activiteiten voor de pinnen komen, dat heel wat uitschieters bevatte. Om er maar enkele te noemen: de zilveren zeedag met 7.000 "Roodjes", de viering van het 30 jarig bestaan van de Klakkertjes, de elfde poëzie in de schuur, de drie Luxemburgse dagen, de 7e internationale kartoenaal, de "World Press Photo" (in exclusiviteit !!), een folkloristisch vissersfeest, het 6e festival van de humor, een nachtelijke zeeviering en vlootparade, een toneelfestival en de erkenning van Heist als lichtstad.

Niet verwonderlijk dat in dat zelfde licht-jaar het sinds lang groeiende idee om te Heist ook een folkloremarkt te organiseren vaste vorm kreeg. In december 1968 kon men het al in alle kranten lezen dat Heist vanaf juli 1969 een unieke folkloremarkt zou brengen. Een oproep werd gericht aan alle belangstellenden en niet in het minst aan de Heistenaars om op het Kanadezenplein hun vroeger uitgeoefende beroep in levende lijve opnieuw aanschouwelijk te maken. De oproep was niet te vergeefs, maar toch.... de Heistenaars zijn een schoon volk, maar een raar volk.

Velen lieten het afweten, zodat buiten de gemeentegrenzen diende gezocht naar deelnemers. Vandaar ook wellicht dat de standplaatsen op de folkloremarkt met van allen en nog wat werden opgevuld. Hoe dan ook de folkloremarkt kwam er en kende nu al een tweede lustrum. Laat ons zeggen, dat de folkloremarkt niet meer weg te denken is. De vooropening van de folkloremarkt had plaats op zondag 29 juni 1969. Het begon met een receptie op het stadhuis en dan in stoet met de paardetram, de Belle-Epoquegroep, de Heiste marjoretten "Americana", de Klakkertjes en een kletterende harmonie, naar het Heldenplein alwaar de visbakkers met Pier en Wanne al op post waren. Daarna werd de sfeer anno 1900 volledig gemaakt door een groep baders in badpakken uit de eeuwwisseling, op het strand te Duinbergen. Het werd aldus een symbolische "doop" van de folkloremarkt.

In de stoet had vooral de paardetram "Jan Plezier" veel bekijks. Maar het scheelde weinig of er was die dag geen paardetram. Eerst de tribulatie om een paardetram te vinden, want men had al op vele plaatsen tevergeefs geïnformeerd, zelfs tot in Brussel toen heel toevallig "Jan Plezier" te Brugge gevonden werd ! Maar die paardetram zou dan, op 29 juni 1969, nog een echte lijdensweg rijden tussen Brugge en Heist, heeft Maurice Dekeyzer ons verteld. Volgeladen met leden van de brugse koetsiersvereniging "De Paardeknol" in Belle-Epoquekledij, begon de paardetram halverwege de rit zo erg over te hellen, dat het ergste gevreesd werd. Een veer had het begeven en de "kist" hotsebotste gestadig tegen het wiel tot een groot gat ontstond in de vloer.

De ganse troep en niet in het minst de koetsier zat met de bibber, maar uiteindelijk kwam "Jan Flezier" veilig en wel met een halfuurtje vertraging ter bestemming. De paarden kregen een extra rantsoen en de rest van het gezelschap heeft de doorstane emotie via het keelgat doorgespoeld !

Als we ons niet vergissen werd de eerste folkloremarkt geopend op donderdag 3 juli 1969. Sindsdien is al het één en het ander veranderd op de markt. Uit de beginperiode zijn ondermeer verdwenen : de paardetram waarmee een ritje kon gemaakt worden tegen 25 fr., de veldwachter in zijn uniform van weleer en met zijn gezag-afdwingende "moustache", de palingutroper, de miniatuurscheepsbouwer "Fleister", en de alom gekende schilder Paul Emile. Milo verliet de donderdag zijn standplaats op de zeedijk, waar hij landschappen schilderde, om op de folkloremarkt de zee en sloepen te schilderen ! "Eén lot voor 5 franc, drie loten voor 10 franc. De hoogste numero wint de schilderij", klonk het in koeterwaals. Weet je nog ?

De folkloremarkt heeft van meetaf succes gekend. De toerist geniet van het spektakel en is iedere donderdag op post om het smaakvol visje te proeven, de klakkertjes te zien dansen, het draaiorgel te beluisteren, de ambachtslieden aan het werk te zien en inkopen te doen of gewoon om er te zijn tussen het wemelig gedoe.

Voor ons Heistenaars is een bezoek aan de folkloremarkt daarenboven nog een gelegenheid om herinneringen uit het verleden op te frissen. Dan zijn we in gedachten nog eens op ons "marktje" met de oneffen kasseien, destijds een geliefkoosde speelplaats voor kinderen en ieder dinsdag de verzamelplaats van de huismoeders die gingen markten. Het "marktje" met de kernistenten en de ideale plaats voor feestelijkheden. Het "marktje" waaromheen zo veel veranderd is, nu met moderne huizen waarin andere mensen wonen. Geen lingeriewinkel meer van Sisson Demetter en verdwenen zijn ook: de tabakswinkel van Leon Martony, de winkel van Kokkers, de viswinkel Bailly, de bazar van Madame Deprince, de bloemenwinkel Demuyneck, schoenhandel Robert Slabbinck, de ijzerwinkel Everaert (nadien Kuborn), beenhouwerij Dewaole (nu Franco Belge), Treetsje Savels die sajete en garen verkocht - maar ook babelutten- en het "Putje" (de garre van de markt) met het caféetje van Vlietinck en later Constant Valcke. Nu zijn de puinen van het "Putje" nog slechts een woekerplaats voor ratten en andere ongedierte, enz...enz... We zouden er een ellenlange lijst kunnen van maken, zelfs per generatie, maar voorlopig zand daarover.

Op de folkloremarkt, de visbakkers als symbolen van ons mooi en sterk Heistse vissersvolk en als we de klakkertjes zien dansen denken we terug aan die onvergetelijke periode van de stichting van deze dansgroep en de visweek van 1939 die iets enigs was voor Heist. Mieltye Martony (schoonbroer van Marie van Ludders) componeerde het lied van de klakkertjes en vader en dochter Eorcboudt uit Blankenberge gaven toen dansles. Op 79 jarige leeftijd was Leitje Dewitte de eerste moeder

van de klakkertjes. Leetje overleed in 1940 te Brussel-Vorst en kreeg een waardige opvolgster met mevrouw Lea Bailly.

De klederdracht van de klakkertjes is niet zo maar een toevallig idee. Ze is volksoegen, want de klakkermutjes werden destijds door vele Heistse vrouwen gedragen. Poppen in typische klakkerkledij werden op zijn minst 80 jaar geleden vervaardigd en verkocht door "Tutte Machiel" in haar winkeltje in de Kursaalstraat naast Judders.

Het draaiorgel Hooghuyts, oorspronkelijk een cylinderorgel, maar nadien omgebouwd tot een bockorgel brengt ons terug naar de vroegere heistse kermissen, de feestdagen bij uitstek. Tergelegenheid van de kermissen werden er te Heist ook altijd van die draaiorgels geplaatst, o.a. bij Klodde en Schipper en zelfs in de boei van Deur in de Westkapellestraat.

Thuur Verbeke, lange tijd de zanger op de folkloremarkt, deed ons denken aan de Heistse oafé-chantants, zoals de "Mon Bijou" bij Mielte Haerincx in de Knokkestraat en later het "Paterscafé" hier op het marktje. In de "Mon Bijou" was het in zondag volle bak met koster Zonneman aan de piano en Darteje (Knockaert) en zijn zuster Lies als zangvedetten. Terwijl de moeders hun kinderen in slaap wiegden troffen de mannen het af om een stoel te "sparen". Er werd dan een ganse avond gezongen en grappen verkocht door Heistenaars onderaan.

Als we de ambachtslieden aan het werk zien, hebben we er spijt van dat er niet méér heistenaars actief zijn op de folkloremarkt. Er zijn te Heist ook schareslijpers, weest, mandenvlechters, kunstschilders en noem maar op, om niet te spreken van het spollowerken dat 100 jaar geleden te Heist aangeleerd werd door Juff. Anna Serweytens, als aanloop tot de oprichting van de "nonnenschool" in de Kursaalstraat. Op de folkloremarkt staan Wanne en Pier het hiele gedoe van uit de hoogte gade te slaan. 't Is of ze dwars door de mooie sierstenen van De Bolle heen kijken naar de kassien van het Kanadezenplein en het "marktje" van weleer, waaronder de schuilkelders van de oorlog 40/45 nog bedolven liggen.

Donderdag 6 juli 1978, in het jaar van het dorp, op een onvervalste H. Godelievedag, want het rogende, werd de 10e folkloremarkt met bijzonder luister geopend. Een folkloremarkt die ons een levende schets lijkt van het Heistse volksleven waarin de toerist ook een plaats heeft.

Dank zij de bereidwillige medewerking van de dynamische secretaris van de folkloremarkt, Maurice Dekeyser, brengen we op pagina 25 een collage van enkele persartikelen die ter gelegenheid van het tot stand komen van de folkloremarkt in 1968 en 1969 zijn gepubliceerd.

Pierre Vantorre

Nieuwtjes over de Folkloristische Markt

Er zijn thans vier folkloristische markt dagen achter de rug en het is nu dat de inrichters één besef ginnen te krijgen. Zenden bezruimte

De donderdag wil iedereen naar Heist

Wat reeds benoemd is geweest, heeft gekregen. Het is genomen worden met en we laten dit dan ook beschouwing, doch één ding is zeker: het zijn er machtig veel, zodat de inrichters reeds één gemak hebben n.l. dat er geen publiciteit meer hoeft gemaakt te worden voor de folklore-

Frisse folklore te Heist

De folkloremarkt van Heist wordt gehouden iedere donderdagnamiddag van de maanden juli en augustus, van 15 tot 20 uur, op het Kanadezenplein, de Kard. Mercierstraat en de Vlamingstraat, die voor alle verkeer zullen gesloten worden van 13 tot 21 uur.

De vier straten samen met de straat rond het Kanadezenplein, zullen bezet worden met ongeveer 70 standen, allen geplaatst in het midden van de straat. Verscheidene handelaars deden grote inspanningen met zeer originele standen en klederdrachten om een speciaal cachet te geven. Een vijfde zullen ter plaatse uitgeoefend worden: schilder, "kloeffekapper", knutselaar, kantwerkster, vervaardiger van visbraders, poppenmaakster, enz.

De marktje draait op wasop een draaiorgel geplaatst en dat zal de draaiorgel worden door de h. draaiorgel. De draaiorgel zal de draaiorgel. De draaiorgel zal de draaiorgel.

hun eigen manier, die dan, samen met geboterd brood en bruin brood 40 fr. door de visbraders zullen

NET ZOALS IN 1900 Tussen draaiorgel en visbraders

van Heist, n er ge wordt gepland. ster. kant van hebben we folkloristische at- te: grootmoeders, ver- voermiddel. U heeft het reeds geraden: een paardetram. Telkens wordt tegen 25 of 15 fr., naargelang het volwassenen of kinderen zijn, een rit

Folklore viert hoogtij te Heist-aan-Zee

Paardetram opnieuw in gebruik

Van de «paardetram» of zoals om te zeggen te Heist te voorouders het noemden, op de «sarabango». Burgemeester de Gheldere en tal van gemeenteraadsliden stonden eveneens de kat uit de boom te kijken, want de paardetram kwam met één half uur vertraging op de Markt toe. Met de paardetram was een dertigkoppige kleurige kledoo

Heists Canadezenplein wordt folkloremarkt

Het «Oud Marktje» of het Canadezenplein te Heist-Duinbergen is misschien het sympathiekste plaatsje van Heist-badstad. Het

ineringen oproepen naar vervolggen tijden, denk maar even aan de scharenslippers, gareelmakers, mandenvleeters, klimpenmakers,

gemaakt die ongeveer een half uur duurt. Welke helenen moet dit niet zijn, een gezapig ritje anno 1900 te maken. meer als men het jahe folkloristische leven stiel. De postje

NET ZOALS IN 1900

typisch kled zoals in doen, steeds gewa van zijn vervaarlijke sanel, om alle «schade te beleten», wat hem vroeger de naam gaf van «schableiter», later vervoerd tot «champerter». Hij staat in voor de orde.

Ook zal een «f zoekers te woot hen, waar nodig, geven.

De organisator rkt met de h. senpen, als voor steund door het toerisme met als h. R. De Corte, spreidden duizend veelkleurige fold leen in ganz Belg in Engeland, Fran land, Luxemburg land, zodat we n derstellen leders massa's volk in I Een ruime parke voor auto's en wordt voorzien e Markt, op ongetvee de folkloremarkt.

Het schouwspel dat Heist-Duinbergen op een donderdagnamiddag van de zomermaanden biedt,

mag u zeker niet missen. U zult ongetwijfeld meegesleept worden in die sfeer van entoesiasme en plezier die de folkloremarkt in deze badstad met zich meebrengt.